

Bonton u svakodnevnoj komunikaciji s osobama s invaliditetom

Iako svaka peta osoba ima neku vrstu invaliditeta, ljudi su obično zbunjeni u susretu s njima. Nedovoljna upućenost u njihove potrebe i mogućnosti, nepoznavanje načina pružanja pomoći, te predrasude ili strah od susreta s nepoznatim, sputavaju ljude da slobodno komuniciraju i nude pomoć.

Sa željom da olakšamo svakodnevni život osoba s invaliditetom i da potaknemo ljude na kontakte bez straha, sročili smo ovaj bonton. Toplo ga preporučujemo i osobama s invaliditetom.

Prepoznate li potrebu za pružanjem pomoći osobi sa invaliditetom, pitajte ju kako joj najbolje možete pomoći.

Prigodom upoznavanja ne izbjegavajte rukovanje s osobom koja ima umjetnu ili amputiranu ruku. Rukujte se naprimjer lijevom rukom ili dodirom, onako kako to najbolje odgovara osobi s invaliditetom.

Obraćajte se neposredno osobi s invaliditetom, a ne roditelju, partneru, pratitelju ili prevoditelju.

Razgovarajte normalno, služeći se svakodnevnim izrazima poput: "Vidimo se", "Pozdravljam, trčim dalje", "Čujemo se", - bez obzira na to o kakvom se invaliditetu radi kod osobe s kojom razgovarate. Nemojte se bojati krivih riječi.

Ako sa osobom u invalidskim kolicima razgovarate dulje vrijeme, nastojte sjesti kako biste se gledali u oči.

Usredotočite se na osobu koja ima neki poremećaj govora. Ako niste razumjeli što je rekla, zamolite ju da ponovi. Nemojte glumiti da razumijete.

Govorite polako i direktno prema osobi oštećena sluha. Ne vičite, ne govorite joj u uho. Vaši izrazi lica i pokreti usnama pomažu joj da razumije. Ako ipak niste sigurni da vas je razumjela - napišite poruku.

Pozdravljajući slijepu ili slabovidnu osobu kažite joj i svoje ime. Ako nudite pomoć u hodanju, ponudite joj da se osloni na Vašu ruku.

Gluhoslijepe osobe vas mogu razumjeti jedino dodirom. Ako se nađete u situaciji da komunicirate s takvom osobom, uspostavite kontakt ispisivanjem velikih tiskanih slova na njenom dlanu.

Osobna pitanja o invaliditetu ili njegovim uzrocima nemojte postavljati osobi s invaliditetom ako s njom niste bliski.

Budite obazrivi i strpljivi, osobama s invaliditetom može trebati više vremena da nešto učine.

Ne hvalite pretjerano osobu s invaliditetom zbog obavljanja normalnih životnih zadaća.

Čekajući u redu ustupite svoje mjesto ili se zauzmite za to da teško pokretna osoba odmah dođe na red.

Prilikom vožnje u javnim prijevoznim sredstvima ponudite svoje sjedalo osobama s invaliditetom. Pomozite im pri ulasku i izlasku iz autobusa, tramvaja, aviona..

Pomagala (štake, štap, kolica) osobe s invaliditetom dirajte samo ako ste za to bili zamoljeni. Ne naslanjajte se na invalidska kolica, ona su dio osobnog prostora osobe koja ih koristi.

Nemojte milovati psa vodiča dok "radi". Pitajte vlasnika za dozvolu.

Poštujte vozače sa invaliditetom. Kada u prometu susretnete vozilo označeno "invalidskim znakom" povećajte razmak, smanjite brzinu vožnje i povećajte oprez.

Uvažite njihovu sporost u obavljanju radnji. Ne parkirajte na mjesta označena "invalidskim znakom".

Od vas se ne očekuje da pokazujete sažaljenje prema osobama s invaliditetom. Prema njima se ponašajte kao prema jednakima, jer one to i jesu.

Ako želite učiniti više: Kad možete, pridonosite izjednačavanju mogućnosti za građane koji imaju posebne potrebe. Nadamo se da će ovaj bonton biti dobro polazište.

Preuzeto sa web stranica www.hsuti.hr

BONTON ZA VOZAČE

Sudjelovanje u prometu značajan je dio naše svakodnevnice. Propise i pravila o ponašanju u prometu uglavnom poznajemo ili mislimo da ih poznajemo i o njima ne razmišljamo.

Razmislite o svojem ponašanju tijekom vožnje. Poštujete li propise, izbjegavate li rizične situacije, vozite li oprezno, reagirate li pravodobno i predviđate li brzinu i položaj svojeg vozila prema drugim vozilima, poštujete li druge?

Nije dovoljno poštovati zakon i prometna pravila, nego se treba i kulturno ponašati prema drugim sudionicima u prometu. Ako vozite bolji i jači automobil ili imate viši društveni položaj ne znači da imate veća prava u prometu.

Zatvoreni u svome svijetu, obično cijenimo strpljenje onih iza nas, a preziremo strpljenje vozača ispred nas.

U prometu svi imamo ista prava i obveze.

Kad sjednete u vozilo, ne žurite se, vežite se, udahnite i pripremite vožnju.

Ako se ne osjećate dobro (zbog ljutnje, bolesti, glavobolje, umora, mučnine, nervoze, depresije i slično), ne vozite automobil. Zamolite nekoga da vas odveze ili se koristite javnim prijevozom.

Oprezna vožnja, popustljivost i tolerantnost značajke su dobrih i korektnih vozača. Svi cijenimo one koji u prometu pokazuju svoje namjere, postupno zaustavljaju vozilo i pravodobno se prestrojavaju. Razmislite o tome!

Uvijek pokažite drugima svoje namjere: upalite žmigavac na vrijeme, postupno kočite, uključite se u promet ne ugrožavajući druge.

Pratite promet oko sebe. Usredotočite se na vožnju i izbjegavajte sve što vam odvlači pozornost: svađu, glasnu glazbu, cigarete, biranje radiopostaja, telefoniranje...

Ne "lijepite se" na vozilo ispred sebe. To vozača ispred vas čini nesigurnim i nervoznim.

Ako svojom vožnjom usporavate promet, nakratko se maknite sa ceste i propustite druge vozače. Nemojte ih prisiljavati da vas pretječu, jer to može biti opasno i za vas i za njih.

Nije pristojno tijekom vožnje prijetiti rukama i grimasama drugim vozačima ili im se rugati. Osim što izgledate smiješno, gubite sigurnost u vožnji. Lijepo je zahvaliti znakom ruke za svaki potez kojim vas netko propusti u prometu.

Kad parkirate automobil, zauzmite samo jedno parkirališno mjesto. Nemojte zauzeti mjesto nekome tko je već čekao. Pripazite nije li parkirališno mjesto predviđeno za **osobe s invaliditetom**.

Prilikom parkiranja ostavite dovoljno prostora za pješake, roditelje s kolicima ili osobe s invaliditetom. Ne zatvarajte ulaze i hidrante. Ne ostavljajte vozilo na spustu i na zelenim površinama.

Ako na parkiralištu oštetite nečiji automobil, ostavite poruku sa svojim podacima kako biste se dogovorili za naknadu štete! I vama bi bilo drago da drugi učine isto.

Primijetite li da netko ima problema s vozilom, zaustavite se i pitajte treba li pomoć. Jednom će takva pomoć i solidarnost možda zatrebati i vama.

Prometni su policajci na cesti za Vaše dobro i radi Vaše sigurnosti. Budite prema njima uljudni, poštujujte njihove upute. Radeći svoj posao, oni nam pomažu u prometu.

Nipošto ne bacajte predmete (opuške, prazne boce, papire i slično) iz automobila. Ne gomilajte u vozilu nepotrebne stvari. Provjetravajte svoje vozilo. Vožnja će Vam biti ugodnija.

Tijekom duljih putovanja zaustavljajte se na odmorištima, krećite se i odmarajte, telefonirajte, osvježite se. Ne ostavljajte otpatke.

Čist automobil znak je poštovanja prema sugrađanima.

Vozilo održavajte (pranjem, mijenjanjem ulja, rezervnih dijelova i slično) tako da ne ugrožavate okoliš.

Vozite li kućne ljubimce ne ostavljate ih u automobilu, a tijekom vožnje pripazite da budu pod kontrolom.

Preuzeto sa web stranica www.hsuti.hr

Bontončić - kako svima biti prijatelj

U tvom vrtiću, školi, kući ili ulici ima djece koja imaju neko tjelesno oštećenje pa se teže kreću ili ne mogu hodati, slabije čuju ili su gluha, slabo vide ili teže uče. Ima i djece koja boluju od nekih bolesti, koje nisu zarazne, ali mogu uplašiti drugu djecu kao, naprimjer, astma ili epilepsija. Ima i zaraznih bolesti kojih se treba čuvati, ali svoj toj djeci možeš i ti pomoći. Evo kako:

Ako vidiš da se neko dijete teško uspinje ili teško silazi stubama, priđi mu, ponudi mu da se nasloni na tebe ili mu pomози nositi školsku torbu.

Djeca koja ne mogu hodati ili se teže kreću ne mogu sudjelovati u nekim dječjim igrama. Potakni zajedničku igru u kojoj mogu sudjelovati sva djeca kako se ne bi osjećala odbačenima.

Ako dijete u vrtiću ili školi odjednom počne teško disati, jer ne može udahnuti dovoljno zraka, pitaj ga ima li pumpicu s lijekom, dodaj mu je što brže i pozovi u pomoć neku odraslu osobu.

Nemoj oponašati nečije nedostatke, ne izruguj se djeci koja su bolesna ili slabija od drugih. Pripazi na njih da ne padnu ili da se ne ozlijede. Ne budi "ptica rugalica".

Nastoj razumjeti djecu koja mucaju ili teško i nerazumljivo govore.

Izgled ništa ne govori o dobroti ili zloći, ljubaznosti ili neljubaznosti, poštenju ili nepoštenju. Ne podsmjehuj se visokima ili niskima, debelima ili mršavima.

Djeca boluju od šećerne bolesti. Pomози im, ako treba, da nađu mirno mjesto za uzimanje svog lijeka ili injekcije. Ne podsmjehuj im se i ne zovi ih "karamelama".

Slabovidna djeca ne mogu pročitati što piše na ploči ili sitnim slovima u knjizi. Pročitaj im ono što sami ne mogu. Pazi da im ne razbiješ naočale.

Djeca koja slabije čuju teže prate upute teta u vrtiću ili učitelja u školi. Ako vidiš da neko dijete nije nešto shvatilo, ponovi mu što je bilo rečeno, ako treba i nekoliko puta.

Ako primijetiš ili već znaš da neko dijete ne čuje ili čuje slabije, gledaj ga ravno u lice kada mu nešto želiš reći i kaži mu to jasno i razgovijetno. Ako te ne razumije, pokaži znakom što mu želiš reći ili mu napiši velikim slovima.

Ima djece koja teže nauče čitati i pisati, pa stalno čine iste pogreške. Ako imaš slobodnog vremena čitaj s njima.

Djeca koja imaju epilepsiju uzimaju lijekove koji ih čine malo sporima. Ako vidiš da neko dijete nije stiglo nešto zapisati, ponudi mu svoje bilješke.

Kad kašlješ ili kišeš, stavi ruku na usta kako se i druga djeca ne bi zarazila.

Ako vidiš da se neko dijete ozlijedilo i krvari, pozovi u pomoć odraslu osobu.

Nemoj dirati tuđu krv, jer se neke zarazne bolesti prenose putem krvi.

Ako tvoj razred ili škola ide u posjet kazalištu u kojem nema posebnog ulaza za djecu u invalidskim kolicima, pozovi prijatelje i zajedno ih unesite.

Ima djece koja uče teže i sporije. Nemoj dopustiti da im se druga djeca zbog toga rugaju ili ih nazivaju pogrđnim imenima, već im ponudi svoju pomoć u učenju.

Djeca rastu i razvijaju se. Neka postaju jako nemirna i ne mogu duže vrijeme usmjeriti svoju pažnju na zadatak. Imaj strpljenja s njima i pomози im u svladavanju školskog gradiva.

Nemoj se hvaliti svojom snagom ili brzinom, a posebno ne pred djecom koja su bolesna ili imaju neku tjelesnu manu.

Ima djece koja se boje govoriti pred razredom, iako su sve dobro naučila. Pomози im da se oslobode tog straha i vježbaj s njima kroz igru nastup pred drugima.

Izaberite u svom razredu dežurne “anđele čuvare” za svako bolesno dijete ili za dijete s teškoćama u razvoju. Svatko bi mogao nekom djetetu biti “anđeo čuvar” tjedan dana.

Ako i ti imaš neku teškoću ili nedostatak, nemoj se toga sramiti jer svakom nešto nedostaje.

NAJVAŽNIJE JE PRIJATELJSTVO!!!

Preuzeto sa web stranica www.hsuti.hr